

לביע אומר

בראשות הרב יגאל כהן שליט"א

זמני השבת

הזמנים לפי לוח "אור החיים"

יום	ת"א	חיפה	ב"ש
כניסה:	16:21	16:21	16:24
יציאה:	17:12	17:12	17:15
ר"ת:	17:43	17:42	17:47

בירושלים: לנוהגים 40 דקות 16:03

מאמר השבוע

הנהגות מרן

שאלות ותשובות

דוד המלך

לאשת ההיל

פנינים מהפרשה

מוסר עם סיפור

פניני הדף היומי

שמירת הלשון

פרשת וישב

עלון מס': 438

מאמר השבוע

מאת ראש המוסדות הרה"ג יגאל כהן שליט"א

הדרך לקנות וילות, ולהשאיר שכיר!

הבית ומחפזה. והיו שואלים אותנו: 'אבא, למה אתה מחפזה ולא הולך לישון?' היה עונה: 'אני לא הולך לישון בלי אמא'. בכל יום אָנחנו שומעים מהמאָה חדשה ומיחדת שאבא מחמיא לאמא.

באותו רגע נגמרו לי השאלות והספקות. יהודי שמכבד כך את אשתו אינו צריך להיות איש עסקים בשביל להרויח כסף פיון שהבורא יתברך בכבודו ובעצמו משפיע עליו שפע עד בלי די.

הדרך המנצחת להפוך את הקללה לברכה אחת הקללות שנתקלה האשה בגלל חטא עץ הדעת היא: 'ואל אישך תשוקתך'. 'והוא ימשל בך'. הקב"ה ברא את האשה עם אָרְך פנימי לקבל מחמאות מבעלה: 'שיכבד אותה במלים, ויקנה לה מתנות ישמע את כל מה שעובר עליה וכו'. ואלו הגבר נתקלה: 'בזעזע אפי' תאכל לחם', כלומר, קדם הקללה האדמה היתה נותנת פרנסה גם ללא מאמץ מיחד, ופרנסתו של האדם היתה מצויה לו בשפע בוג עֵדו.

לאחר הקללה נתחנב האדם לעבד קשה למחיתו. שתי קללות אלו, האחת של האשה והשנייה של הגבר קשורות זו בזו. רצוני לומר, אם הגבר עוזר לאשתו להקל מעליה את הקללה שלה וממלא חסרונה במלים, ביחס, במתנות ובכבוד הראוי לה, הבורא יתברך מקל על הגבר את קללתו שלו ומסיר מעליו את קשי הפרנסה. אבל מי שמחסיר מאשתו שתלויה בו ואינו נותן לה כדי ספוקה, הבורא מחסיר ממנו שתלוי בו את פרנסתו.

בגמרא מובא שפרנסת האשה תלויה בבעלה ופרנסתו של הגבר תלויה בקב"ה. אם יתן לאשתו בשפע שהרי היא תלויה בו, כך יתן לו הבורא יתברך בשפע שהרי הוא תלוי בבורא.

מתוך ספרו של הרב יגאל כהן.

לפני כשנה הזמנתי למסר שעור בבית אחד מתלמידי מאזור השרון. כשהגעתי לביתו, גילתי וילה מפארת המשתרעת על פני ארבע קומות עם חצר גדולה. ספר לי הבחור שהוילה שייכת להוריו ובצמוד לה ישנה וילה נוספת וזה. אף היא שייכת להוריו, ואחיו גר בה. שניהם גרים ביניהם בוילות האלה עד שתמכרנה. חשבתי לעצמי בקול רם: 'בנדאי אביך איש עסקים חשוב, והבורא יתברך האיר לו את מזלו ובה הצליח...'. ענה לי הבחור: 'לא, אבי הוא פנסיונר של משרד ממשלתי רגיל, וכל חייו היה עובד כשכיר ממצע, ואלו אמי שתחיה היתה עובדת במשק בית'. לא יכלתי להתאפק ולשאל אותו: 'איך זה יתכן שזוג שכירים מצליחים לקנות שתי וילות מפארות באחת הערים המבוקשות בארץ?'

הוסיף הבן ואמר שיש להם גם בית פרטי בעיר אחרת שבו הם גרים והוילות המדברות נקנו ללא משכנתא והם חתנו כבר את כל שבעת ילדיהם ברוב פאר והדר. 'אולי הם זכו בלוטו?' שאלתי, 'לא', ענה הבן. אתם נדאי מבינים, קוראים יקרים, כמה סקרנותי התעוררה. ושאלתי: 'תסביר לי, איך זה מסתדר?' בתחלה הוא לא ידע לענות לי, אך לאחר כמה נסיונות שאלתי: 'האם אבא מכבד את אמא?' כאן נעצר הבחור לרגע ואמר: 'מזמי לא ראיתי אדם שמכבד את אשתו יותר מאבי', ענה הבחור, 'מעולם הוא לא הרים את קולו. כשהיינו באים אליו בטענות על אמא, תמיד תשובתו היתה שאמא צודקת, אל תתנפח אָהָה. לא היה סוף שבוע שאבא לא חזר הביתה ללא זר פרחים מפאָר (לא אלה שעולים 20 שקלים) ומידי פעם היה מגנו במתנות מפתיעות שונות, בכל חג הוא קנה לה מתנה יקרה יותר מהחג הקודם. כשאמא היתה יוצאת מהבית לארועים או מקומות אחרים בלעדי, היה יושב בפתח

הוציא להודות שווק
באחוקת תורה של
למעלה מ-150 אברים

בית המדרש "ביע אוטר" בני ברק
מזיע לכם שותפות
גם באחוקת תורה
וגם בעזרה לטושפות נקיות.

בתרומה חודשית לבית המדרש
אתה יכול!
לפרטים חייגו:
03-8000770

נא לקרוא בזמן התפילה וקריאת התורה

ל"ביע אומר" - הרב יגאל כהן שליט"א בכל עמדות נדרים פלוס

ניתן לתרום להפצת העלון ולהקדיש לעילוי נשמת לברכה ו רפואה ו הצלחה בטל: 03-8000770
פרטי ח-נ לתרומות: בנק מרכנתיל 17, סניף 732 חשבון 73443 ע"ש יביע אומר

שאלות ותשובות

מאת הרב יגאל כהן שליט"א

שאלה: האם אפשר לתת לקטן להדליק את נרות ההידור?

תשובה: מרן בס"ד תרעה כתב שיש אומרים שקטן שהגיע לחינוך כשר להדלקת נר חנוכה ואע"פ שיש מחלוקת בזה כמבואר בבית יוסף. מ"מ נרות ההידור מותר בקטן שהגיע לחינוך, והשמש מותר אף בקטן שלא הגיע לחינוך, וכך פסק בחזו"ע, ויש מחמירים שלא לתת לקטן שום נר מלבד השמש עיין בא"ח פרשת וישב.

שאלה: חתן שמתחתן ביום חנוכה היכן ידליק נרות חנוכה ביום החתונה?

תשובה: יש בזה כמה דעות באחרונים ונראה כמו שכתב באור לציון חלק ד' שתלוי מתי יתחתן, אם יתחתן אחר השקיעה נמצא שבזמן הדלקת הנרות יוצא בהדלקת הזרוע עדיין סמוך על שולחנם, אבל אם יתחתן קודם השקיעה חייב להדליק בביתו שבזמן ההדלקה יצא מרשות הזרוע.

שאלה: האם צריך להחליף כל יום פתילות חדשות לנרות חנוכה?

תשובה: אין צורך להחליף פתילות כל יום כמו שכתב מרן בס"ד תרעג, ויש אומרים דאדרבה, שלא מחליפין נוחים הם להדלקה (הלבוש). אולם בכף החיים שם הביא בשם הכלבו שיש נוהגים להחליפם כל יום וזכר לבית המקדש. והפתילות שמחליפים אין לזרוקם בבזיון אלא יעטפם בשקית וכדו' וישליכם, ויש נוהגים לשומרם ולשורפם בשריפת חמץ.

שאלה: האם חייב להישאר ליד הנרות לאחר ההדלקה?

תשובה: אין חיוב להישאר ליד הנרות לאחר ההדלקה ומעיקר הדין יכול ללכת. אולם כתב במועד לכל חי שטוב שישב חצי שעה ליד הנרות, ויש שקוראים אז 'יושב בסתר עליון' שבע פעמים כמבואר שם. וגם יספר קצת לבני ביתו מענייני נס חנוכה.

שאלה: האם אפשר לאכול סופגניות שגוי טגנם ויהודי הדליק את האש?

תשובה: אע"פ שבני ספרד מחמירים בבישולי גוים שיהודי יבשל, ואינם מסתפקים בהדלקת האש לבד כמבואר במרן יו"ד סי' קיג. אבל בפת לכולי עלמא מועילה הדלקת האש כמבואר שם. והיות והסופגניות יש מי שאומר שדינם כפת כמבואר במרן או"ח סי' קסח (אע"פ שאין אנו פוסקים כן) בצרוף זה אפשר להקל. יב"א חלק י'.

שאלה: מי שאוכל סופגניות בשיעור קביעת סעודה האם מברך ברכת המזון?

תשובה: מרן בס"ד קסח ס"ב כתב שעל מעשה קדרה (והוא הדין טיגון) אין בזה שיעור קביעות סעודה, מכל מקום כתב שם מרן, היות ויש בזה מחלוקת ירא שמים לא יאכל שיעור קביעות סעודה, אלא אם כן הוא באמצע סעודה עם פת ואם הסופגניות אפיונות יברך ברכת המזון..

דוד המלך

מאת הרב אליהו עמר שליט"א

המלך דוד

התוכנית לחיסול דוד המלך

ומכיון שנכנסה העוינות בליבו של שאול, כבר למחרת תהלוכת הניצחון, נחה על שאול המלך רוח רעה, ודוד נקרא לנגן לפניו, ולהעביר ממנו את הרוח הרעה, הנביא מתאר, שדוד המלך נכנס מיד למשימה, וניגן לפני שאול בדבוקות ובכל כוחו, כשהוא מרוכז בנגינתו ולא שם לב למתרחש סביבו, באותה העת ישב שאול המלך על כסאו כשבידו חנית, כשלתפע, התעורר בו רצון עז להרוג את דוד, החנית היתה כלי המשחית המתאים ביותר למשימה זו, משום שאינו עושה כל רעש במעופו, שאול ידע, שתמיד יוכל לטעון שהשליך את החנית לעבר דוד, מחמת הרוח הרעה שתקפה אותו, הנביא מתאר, ששאול ניסה פעמיים לחסל את דוד בדרך זו, אך לדוד המלך היתה שמירה מיוחדת מן השמיים, ובדיוק ברגע שהושלכה לעברו החנית במהירות אדירה ובכוח רב, הסתובב דוד המלך לצד הנגדי, מבלי שכלל ידע על הסכנה

הנהגות מרן

רבנו הרב עובדיה יוסף זצוק"ל

הנהגות מרן לימי החנוכה

- א. היה מדליק החנוכה בחלון. מנהגי הראש"ל חלק א (חנוכה או"א).
- ב. הדליק נרות של חנוכה בביהכ"ס לאחר תפילת מנחה קודם ערבית.
- ג. כשכיהן כרב ראשי לישראל, בירך על הדלקת נרות חנוכה ברחבת הכותל המערבי מידי שנה בשנה.
- ה. פעמים שהדליק נרות חנוכה אחר הזמן של חצי שעה מזמן השקיעה, ובירך עליהם. מנהגי הראש"ל ח"א (חנוכה אות ה).
- ז. הניח בחנוכה שמן רב כדי שידלק זמן מרובה יותר מהשיעורה. מנהגי הראש"ל ח"א (חנוכה אות ז).
- ח. בנוסח ברכת הדלקת נרות חנוכה אמר "להדליק נר חנוכה", ולא "של" חנוכה. מנהגי הראש"ל ח"א (חנוכה, אות ח).
- ט. אמר "שעשה ניסים לאבותינו בימים ההם בזמן הזה" (בלא וי"ו של "ו" בזמן הזה"). מנהגי הראש"ל ח"א (חנוכה, אות ט).
- י. בברכת "שהחיינו" אמר "לְזַמֵּן הזה" (כפתח תחת הלמ"ד ובשוא נע תחת הזי"ן). מנהגי הראש"ל ח"א (חנוכה, אות י).
- יא. בערב שבת חנוכה, לא הקפיד להתפלל מנחה קודם הדלקה, אלא מתפלל לאחר שהדליק נרות חנוכה. מנהגי הראש"ל ח"א (חנוכה, אות יא).
- יב. במוצ"ש חנוכה, הדליק נרות חנוכה בביתו לאחר זמן צה"כ של ר"ת. מנהגי הראש"ל ח"א (חנוכה אות יב).
- יג. אמר מזמור "שיר של יום" ואח"כ "מזמור שיר חנוכת הבית לדוד", ולאחמ"כ "הושענו" וקדיש. שם (אות יג).
- יד. הדליק החנוכה משמאל לימין. מנהגי הראש"ל ח"ב (חנוכה אות א).
- יז. אמר "בימי מתתיה (ולא מתתיהו) בן יוחנן". מנהגי הראש"ל ח"ב (אות ב).
- טו. מנע עצמו מלעסוק בה' אבלות בחג החנוכה. מנהגי הראש"ל ח"ב (אות ג).

לשר האלף, היתה על מנת להשפילו, שכעת אינו בקרבת המלך ושר הצבא כפי שהיה עד עתה, אלא הוא הורחק לשדה הקרב, ובנוסף לכך, גם יגדלו הסיכויים שדוד יפול ביד הפלישתים (רלב"ג שם), וכך ימות דוד, וידו של שאול לא היתה בו.

אך כבר כתב שלמה המלך (משלי יט, כא) "נְבוֹת מְחַשְׁבוֹת בְּלִב אִישׁ נְעֻצָת ה' הִיא תְקוּם", ודוקא תוכניתו של שאול להרחיק את דוד מביתו, גרמה לכך שדוד יתפרסם ויוכר על ידי המון העם. כשדוד המלך משתמש בתפקידו הבכיר בדרך שגרמה לכל העם לאהוב אותו, וכפי שמתאר זאת הנביא (שמואל א יח, טז), "וְכָל יִשְׂרָאֵל וַיהוָה אָהָב אֶת דָּוִד, כִּי הוּא יוֹצֵא נְבִיא לְפָנֵיהֶם", וביאר ה'מנחה קטנה' (שם), שדוד המלך הגשים את משאלת העם בעת שביקשו מלך כפי שאמרו (שמואל א ח, כ) "וַיֵּצֵא לְפָנֵינוּ, וַנִּלְחֶם אֶת מִלְחָמֹתֵינוּ".

לאור הצלחותיו של דוד, הבין שאול המלך שגם תוכנית זו נכשלה, והוא לא הצליח לפגוע בדוד, ואדרבה תוכניתו גרמה לכך, שקרנו של דוד גדלה בעיני העם, ועלתה בדעתו דרך אחרת שעל ידה יפגע דוד המלך כפי שיורחב במאמר הבא.

להזמנת כל ספרי הרב אליהו עמר, כנסו לאתר

"אופקים בוקס" או למוקד המכירות 055-67-25-138

העצומה בה הוא שרוי, מעוצמת החבטה ננעצה החנית בקיר, ובאותו הרגע חש שאול פחד, כי הבין שה' שומר על דוד לבל יוכל לפגוע בו.

שר האלף

לאחר ניסיון החיסול הכושל, שינה שאול המלך את תוכניתו, והחליט לפעול בדרך שונה לחיסולו של דוד, שאול מינה את דוד להיות שר האלף, תפקידו של שר האלף היה לפקד על אנשי הצבא שבפיקודו, כשבתוקף סמכותו יכול לצוות על פקודיו דברים שלא תמיד יהיו לרוחם.

על חשיבותו של שר האלף מצינו התייחסות נביא (שמואל א פרק יז), שמתאר כיצד שלח ישי מזון לבניו שהיו בשדה הקרב, וצירף למשלוח זה גם עשר גבינות חלב, מתנה עבור שר האלף שבניו היו תחת פיקודו, ממנחתו של ישי, ניתן להבין את החשיבות שייחס לכך שבניו יישאו חן בעיני שר האלף (וכפי שביארנו בפרק טז מאמר ב), וכעת מינה שאול את דוד להיות שר האלף של שבט יהודה, שבכללם משפחת אביו, מטרתו של שאול במינוי זה נועדה, לגרום לכך ששבט יהודה ישנא את דוד, על כך שהוא מתנשא עליהם, סיבה נוספת (מלבי"ם שם) שמינה שאול את דוד

קו לימוד יומי לנשים ובנות מתוך ספר "שער הבטחון המבואר" מאת הרב יגאל כהן שליט"א 2 - 3 דקות ביום להצטרפות חייגי: 054-8502066

קו לימוד לגברים בספרו של הרב יגאל כהן שליט"א שיעור קצר של כ-2 דקות מידי יום בטל: 077-4017828 שלוחה 52

בשורה משמחת

ספרו החדש של הרב אליהו עמר 'המלך דוד' ביאור על ספר שמואל א, בשפה קלה וקולחת, עם מסרים לחיזוק האמונה בדרכו של דוד המלך. להזמנות 055-67-25-138

לאשת החיל

אני רוצה לעשות את רצונך

אבא, אני רוצה! אני רוצה לעשות את רצונך.. לא תמיד אני יודעת מהו בדיוק. תכוון אותי. אבא, אני רוצה! אני רוצה להיות אישה טובה יותר לבעלי, אני רוצה להעריך אותך באמת כמו שכתוב בספרים, אני רוצה לאהוב את הבית והמטבח הקטן שלי.. אני גם רוצה להכין אוכל מאוד טעים כמו אמא שלי (או שלו)..

אני רוצה להיות יותר רגועה, זה בעצם הכי חשוב לי, להיות סבלנית, נחמדה.. עושה יצירות לילדים, בונה איתם מגדלים, מלמדת למבחנים.. בלי לכעוס. בכלל. זה קיים? זה אפשרי? איך עושים את זה?

פשוט רוצים. כמה השתדלות אנחנו יכולות לעשות בעולם הזה? כמה לימודים נלמד וכמה מוסר נשמע? כמה מאמרים נקרא על מה שצריך להיות... אולי פשוט נהיה אנחנו וזהו? שכל אחת תביא את עצמה, הייחודית והיקרה, ותמקסם את היתרונות שלה. ויחד נבנה עולם יפה ומושלם.. חסרונות לכולן יש. לא חסר במה להשתפר. אבל בואו נוריד משם את הפוקוס. בואו נשמח במה שיש.

ונרצה. לרצות.. זה עולם.. יש בו אינספור אפשרויות. אני רוצה להיות הכי צדיקה שיש, עם יראת שמיים ומידות טובות בלי שום נגיעה של רע.. אני רוצה שלא יהיה לי יצר הרע לחוסר צניעות או לכעסים בבית.

ברצון, את יכולה וצריכה לשאוף גבוה, את יכולה הכול.. ולמה? כי יש בך ניצוץ של השם, אין משהו שהוא לא יכול. את יכולה להיות הכי צדיקה שיש, את יכולה גם למצוא את החתן הכי מושלם שיש. בעצם, את יכולה הכול, כי הקב"ה בתוכך מזיז את החוטים.. לא את. אנחנו מוגבלים, בסך הכול בני אדם, מבשר ודם, שאוהבים ושונאים, כועסים ומשלימים. יש בנו יצר הרע, עם רזומה של שנים רבות, הוא מאש. כמה אנחנו יכולות עליו? לכל אחת יש את הפינה (או פינות). ששם קשה לה במיוחד, שלרוב היא פשוט מתייאשת ומורידה רגל מהגז, ומפסיקה לעבוד על זה.. כי זה קשה מידי, מה שנקרא 'גדול עליי'. אצל אחת זה בקשר עם ההורים, קשה לכבד אותם עד הסוף באמת כמו שצריך.. אצל השנייה זה בקשר עם הבעל, גם איתו יש עבודה אינסופית של הערכה וכבוד, בזמן שאין לך זמן להכיל אף אחד נוסף חוץ מעצמך, וגם את זה בקושי. יש את הילדים הנחמדים, שמוציאים מההורים את מירב כוחותיהם הנפשיים, הפיזיים והכלכליים. לא נשכח, את חשבון הבנק, ואת הדירה שבה לנו כבר שנים להחליף ואין לנו דרך מציאותית לעשות זאת.. לא נשכח את לימוד התורה, שבה בעמל לשני הצדדים במערכה. את הצניעות, שלפעמים מלווה בקושי ועבודה מאומצת.

בקיצור - ברוך השם, עבודה לא חסר בעולם הזה. כולם עמלים. השאלה במה. ולמה. מה נעשה עם כל זה? לא תמיד יש לנו מוטיבציה טובה לעבוד על המידות ולתקן כל חלקה, ולרוב אין לנו יכולת לעשות הכול בבת אחת. אז באנו להרגיע, לא להלחיץ. לאט לאט..

קודם כל, לשמוח שמחה אמיתית במה שיש. זה הדבר הכי חשוב בעולם. לשמוח בעמל, בשגרה המבורכת.. לראות את הטוב בכל דבר שאנחנו עושות גם אם הוא לא מושלם בעינינו כרגע. כי אף אחד מאיתנו לא רוצה שתשבר לה השגרה.

אנחנו תמיד עומלים, תמיד בשאיפה לעלות מעלה מעלה. אבל במדרגה הנוכחית, חובה להיות עם חיוך על הפנים. אחרת - נופלים. לא מתקדמים לשום מקום עם האשמות עצמיות וביקורות תמידיות.

דבר שני, לרצות. לרצות יותר, לשאוף למקום הנכון.. להיות מכוונים לתכלית ולאמת של החיים ולשם לשאוף.

הרצון הוא ענק אצל הקב"ה. הוא יודע מהיכן קורצנו, הוא יודע בדיוק את הקשיים שלנו, אבל כשהוא רואה שאת רוצה, זה משמח אותו מאוד. הוא רואה את הרצונות האמיתיים שלך. אנחנו לא יכולות הכול, אבל אנחנו יכולות בהחלט לרצות את כל הקופה. ואיך יודעים אם את באמת רוצה? ולא מהפה לחוץ? אחת האינדיקציות לכך היא, שאת מתפללת על זה.

כשאת ממניסה לתפילות שלך את הרצון הכנה והאמיתי - לא לכעוס, לא לדבר לשון הרע, להתלבש בצניעות, להיות אישה טובה יותר, אמא טובה יותר, לתת חום ואהבה לילדייך, להעריך ולשמוח בקיים.. להתפלל בפשטות על הכול, ולהגיד בפה מלא "אבא, אני רוצה לעשות את רצונך..." - זה מראה על רצינות, זו חלק מההשתדלות. להתפלל מעומק הלב, עם דמעות, אני רוצה להיות טובה יותר.... יש ספק שהוא ישמע?

מוסר עם סיפור

מאת הרב יעקב עמר שליט"א

השוקולד שהציל מרהת שחת

בפרשת השבוע יש הרבה עניינים לדבר, אבל אי"ה נתמסד בענין נסיונו של יוסף הצדיק, יוסף בחור צעיר בודד ממשפחתו, וביותר אהיו זרקו אותו לבור, מקרו אותו, שונאים אותו, והוא לא נשבר, אלא להפך שומר על יקרותו, קדושתו, ותורתו, בתוך כל חלאת מצרים, וכשמגיע הרגע של שיא הנסיון, מה עמד לו? דמות דיוקנו של אבינו... מבחיל... כמה כח יש בנו לתת לילדינו... דמות דיוקנו, כל אחד לפי דרגתו, יש דברים שלא צריך לדבר עליהם, יש דברים שמשפיעים על הקביבה במעשים בלי דבורים, בלי דרשות, בלי הרצאות.

הספור הבא ספר אותו הרב קובלסקי שליט"א ששמע מפי בעל המעשה, היהודי נסע עם בני משפחתו לשוויץ לבית מלון, במוצאי שבת בערך שעת

פנינים מהפרשה

גובה הנר ועומק הבור

והנה במדרש איתא על הפסוק "הדודאים נתנו ריח", זה ראובן שביקש להציל את יוסף, "ועל פתחינו כל מגדים", זה נר חנוכה. ולכאורה מה הקשר בין שני עניינים אלו. ונראה כי הנה איתא בגמרא (שבת כב.): דרש רב נתן בר מניומי, נר של חנוכה שהניחה למעלה מעשרים אמה פסולה, כדין סוכה ומבוי. ועוד דרש רב נתן בר מניומי, מאי דכתיב "והבור ריק אין בו מים", לומר לך מים אין בו, אבל נחשים ועקרבים יש בו. וגם כאן יש להבין מה הקשר בין שני המאמרים הללו.

ונראה על פי מ"ש הרמב"ן (פרשת וישב לו, כג), שראובן שאמר שישליכו אותו לבור, לא ידע שיש שם נחשים ועקרבים, כי היה הבור עמוק. וזוהי הסמיכות לשני המאמרים, שכל שרחוק מן העין עשרים אמה לא שלטא ביה עינא, ולכן ראובן לפי תומו רצה להצילו, ולכן אמר להם השליכו אותו אל הבור הזה. וזהו שאמר "הדודאים נתנו ריח", זה ראובן שביקש להציל את יוסף, ואם תאמר מה הצלה היא זו, הרי נחשים ועקרבים יש בו? "על פתחינו כל מגדים" שהוא נר חנוכה, שאם הוא למעלה מעשרים אמה פסולה, משום דלא שלטא ביה עינא. ואף אצל ראובן כיון שהיה הבור עמוק יותר מעשרים אמה לא ידע שיש שם נחשים ועקרבים ושפיר חשב להצילו. והנה רבותינו ז"ל (עירובין כא): אמרו, "הדודאים נתנו ריח", אלו בחורי ישראל שלא טעמו טעם חטא, "ועל פתחינו כל מגדים" אלו בנות ישראל שאוגדות פתחיהן לבעליהן. כי בא לרמוז מה שפירש רש"י (שבת כג.) שאף הן היו באותו הנס, שגזרו על כל התולדות שיהיו נבעלות להגמון תחלה.

ונרמז גם כן בכתובות (ג): ושרשו במגילות תענית (פרק ו' אות יז). ב"ז באלול יום טוב הוא, לפי שגזרו שהתולדות יבעלו להגמון תחלה ונמנעו בחורי ישראל לישא נשים אלא בחשאי. ובת אחת היתה למתתיה בן יוחנן כהן גדול, ובנישואיה בא ההגמון לטמאה ולא הניחיהו, וקנאו מתתיה ובניו וגברה ידם על היונים ועשאוהו יום טוב. עכ"ל. [ויש לרמוז חנכה ר"ת חתן נושא כלתו הבתולה. והני חנני שלוחי דרחמנא לנקום מאויביהם בהיות כי לא טעמו טעם חטא. ובאים אלו הרשעים לטמאם. וזה שאמר "הדודאים נתנו ריח", זה ריח הקטורת, וכמו שכתב הראב"ד בפירוש ספר היצירה, הובא בילקוט ראובני (ר"פ שמות), כי לוי משול לריח. ע"ש. וזהו "ישומו סטורה באפך", להריח, וסמך ליה "ברך ה' חילו", ופירש רש"י כנגד חשמונאי ובניו כנז"ל. ונקט ריח בזה, כי הטרה מביאה ריח טוב, כמו שאמרו (סוטה מט.) מורחניא ריחא דחינוניא אמר לו: בני טהרה יש בך. ועל כן אלו העומדים בבית ה' להקטיר צריכים להיות בעלי טהרה ולקנאת קנאת ה' כדי לישא אשה בטהרה, ועשו והצליחו, ונתנו ריחם הטוב. וכן וכליל על מזבחך" כלפי מה שהתשרלו בתחלה בקרבנות, כמ"ש הרב בית חדש (סימן תרט), כשזוהו בהן ניצולו מאויביהם, כמו שכתבו תוספות מגילה (ג), לצרינו, הקרבנות מגינים מצריהם ואויביהם. והתוצאה מזה על פתחינו כל מגדים, אלו בנות ישראל שאוגדות פתחיהן לבעליהן. ואלו נרות חנוכה, שאף הן היו באותו הנס. ולכן אף הנשים חייבות נרות חנוכה, והמכוון הוא לזה. וזהו שנאמר (משלי כז, ט) "שמן וקטורת ישמח לב", הדיקת המורה בשמן, והקטורת שחזרה לאיתנה הראשון, ישמח" לב ר"ת מדליקים שמונת ימי חנוכה. זה היום עשה ה' נגילה ושמחה בישועתו. ובא לציון גואל.

אמן [מאור ישראל דרושים].

הצות לילה הוא נכנס למלון, והוא פוגש משפחה שלמה עם תיקים מתמקמים להם בלובי של המלון, תמה, והתעניין?

אמר לו ראש המשפחה הנוֹדֵדָת, יש לנו טיסה לישראל לפנות בקר ואנחנו צריכים לצאת בשעה 3:00 וכאן מחשפנים יום מחצות, וקבל שששלם על עוד יום נוסף בשביל כמה שעות בודדות, לכן אנחנו כאן בשעות הקרובות, מיד מידענו הציפי יש לי ולמשפחתי שתי חדרים. הבה ונצטמצם ללילה אחד בחדר אחד ותקחו את החדר השני, ראש המשפחה התרגש מן המכוון, אך סרב בנחרצות, נפרדו דרכם. השעה 3:00 לפנות בקר, התעורר מידענו, והתחיל להתלבש, שאלה אותו אשתו לפשר החדר, והשיב, שהוא רוצה להפך מבני המשפחה שנמצאת בלובי, אמר: גם ככה לא היה נעים להם השעות האחרונות, אני לזה אותם לרכב, ויתן להם שוקולד.

ממשחבה למעשה, נרד אל הלובי, ראה את בני המשפחה העיפים גוררים את עצמם ואת מזודותיהם, מיד בא ואמר להם אני יעזר לכם בערנות ובחנניות, המשך בעמוד האחרון

המשך מוסר עם סיפור

התחילה לרדת מהדרך הישנה, מה שנסיונו ללא הצלחה, היא לא הקשיבה, לא היה לה אתנו שיחה משתפת, לא מעניינת בכלום, התעצנו, ואמרו לנו סעו לחו"ל לשבוע, הנתוק מהארץ ומההכרה, יותר יחבר אליכם ובע"ה יהיה ישועה, נסענו אך מאומה, לא נשברה בכלום. ואז הגעת אתה בשלש לפנות בקר, ואמרת לנו שאתה רוצה ללוות אותנו, אתה רוצה שיהיה לנו מתוק בפה הבאת שוקולד, עלינו לרכב לשדה התעופה, וכאן הבת נפתחה ואמרה, וואי יש פאלה אנשים שיקומו לפנות בקר בשביל אדם שלא מפירים, ומפאן התגלגלה השיחה ולא הפסיקה עד הארץ, ובארץ נכנסה למדרשה, וכעת היא מארסת לך תורה, והכל בזכותך!!!... לכן אתה חיב לבוא, ולקבל ברכה בחפה. אחי ורעי מידענו לא נתן שיחות מפורצות, לא אמר כלום, רק בכח מעשיו החזיר בת לאביה שבשמים ולהוריה שבארץ, לפעמים יש בכח מעשיו לפעל פי אלה מדבורים ומהרצאות. יהי רצון שזנכה בכך. **שבת שלום ומבשרך!**

ובני המשפחה התרגשו, ושאלו מה??? וענה אמרתי לעצמי לא זכיתי לארח אתכם אצלי, לפחות אלה אתכם, ואביא לכם משהו מתוק לדרך - שוקולד שוויצרי, שמחו בני המשפחה, לנס עד הרקב, נפגף לשלום, וכך מבחינתו נגמר הספור. אך הספור לא נגמר, כעבר שנתים הוא מקבל מעטפה אל תבת הדאר, הזמנה לחתונה של אותה משפחה מהלובי בבית המלון בשוויץ, אמר לעצמו יפה מאד מבחינתם שהם הזמינו, אבל מהפרות מלובי לא אתאמץ לבוא עד ירושלים כשאני גר בבני ברק. עברו יומים הוא מקבל טלפון מראש המשפחה, שואלו קבלת את ההזמנה, אמרו לו כן. אמר לו אתה חיב לבוא לחתונה, אנחנו רוצים להביא לך ברכה בחפה, מה??? שאל מידענו מדוע??? אמר לו אני יספר לך, אני לא מושפע בממון כדי לנסע לבית מלון, וכמו שראית אפלו פקף לעוד יום נוסף לא הוצאתי, אבל הסבה שנסענו, כי ביתי ל"ע ולא

שמירת הלשון

מאת הרב אהוד מולאי שליט"א

"לו רגל על לשונו... נבזה בעיני נמאס" (ע"פ תהלים ט"ז ג-ד)

שלום לעם ישראל היקרים והחביבים. נשאלתי מאת בחור הלומד בתיכון, וברוך ה' מתחזק המון. שהיה לו ויכוח עם חבר מאוד קרוב, שאת דרך ה' שניהם לומדים לאהוב. האם מותר לאדם לספר על עצמו לשון הרע, או שגם באופן זה ישנה עברה. חברי טען כיון שאינו מדבר על אחר, באופן כזה על איסור אינו עובר. ואני אמרתי שבצלם אלוקים האדם נברא, ולכן לא יצא מידי עבירה. ושואל עם מי הצדק והדין, כי חשוב לשניהם ללמוד ולהבין.

ועניתי שהצדק הוא עם החבר, שלשון הרע על עצמו מותר לדבר. וכך כותב החפץ חיים (כלל א' במ"ח ס"ק ט"ו) בשם הילקוט (ישעיה פרק ו' רמז ת"ו), שמוותר לדבר לשון הרע על עצמו בוודאות. שכאשר אמר ישעיה הנביא "בתוך עם טמא שפתים אנוכי יושב" (ישעיה ו', ה'), אמר לו השם: "רק עליך תאמר את שאתה חושב, אל תאמר דלטוריה על בני, רק עליך לדבר אתה רשאי". אך כותב הרב ניסים קרליץ זצ"ל בספרו חוט שני (פרק ג' אות ב' עמ' תמ"ו-ז'), תנאי שחייב שידע השני, שאף על פי שהצדק עם החבר, מכל מקום בדבר אחד צריך להזהר. שהשומע ידע שהמספר מדבר על עצמו ולא על אחר, שלא יחשוב שמספר על מכר או חבר. ואם השומע איננו יודע שהמספר מדבר על עצמו, הוא עובר באותו רגע על רצון בוראו. ששומע בשתי אוזניו, דברים שהם "שמע שווא". ועוד שאם השומע לא ידע שמספר ומדבר על עצמו, יש לחשוש שילמד ממנו שמוותר לספר לשון הרע גם על חברו. (הגר"ח קנייבסקי זצ"ל שאלת רב ח"א פ"ו תשובה ח' ובסוף הספר תשובה ג').

ומפורסם המעשה עם רבנו ישראל מאיר הכהן, שעל עם ישראל בתורתו הוא מגן, שפעם נסע ברכבת בחזרה לביתו, והיה שם אדם שישב לצידו, שהרבה לדבר בשבחו של החפץ חיים, שזכה את קון התורה בעולם להרים. והתחיל את כל מעשיו ופעולותיו לגולל, וכמעט שגמר עליו את ההלל. ולא ידע שהחפץ חיים בעצמו, הוא זה האיש היושב עמו. ורבינו ביטל את דבריו ואמר, שאין זה כל כך כמו שסופר. ולא כל מה שמספרים הוא נכון, וכך מוכיח גם הנסיון. והלה עליו התחיל לכעוס, שאת דמות החפץ חיים לא ירוס. שהחפץ חיים

פניני הדף היומי

מאת הרב יג' יונן מרדכי זכאי שליט"א

קניית דגים לשבת כשהמהודר יקר עמדו קניני בדיניי זהב (בבא בתרא דף קס"ו)

בסוגייתנו אנו למדים שישנם מקרים שבהם ראו החכמים וגדולי הדור לתקן תקנות לתועלת הציבור כשראו שישנם אנשים שמנצלים את מצוקת הציבור, ולדוגמה מספרת הגמרא על כך שהיו נשים שילדו והדין שעל כל לידה אישה צריכה להביא לבית המקדש קן דהיינו שני תורים אחד לקרבן חטאת ואחד לעולה, ועד שלא תביא אסור בהן לאכול מבשר קדשים, והסוחרים שהיו מוכרים קן יונים ניצלו את המצב ומכרו כל קן בשני דינרי זהב שזהו מחירי יקר, ולכן רבן שמעון בן גמליאל נשבע שלא יישן על מיטתו עד שידאג להוזיל ואף הסחירי ואף שהדבר יהיה כרוך בשינוי ממה שנהגו ופסקו להלכה עד לאותו זמן. ובהקשר לכך אנו מוצאים בשו"ת צמח צדק (הקדמון סימן כח') שבתקופתו הגויים שהיו אחראים על שוק הדגים ראו שהיהודים בהן ערב שבת קונים דגים לכבוד שבת והעלו את המחיר לסכום עצום ואמרו שהיהודים לא יותרו על הזכות לענג את השבת בקניית דגים משובחים, אמנם בני הקהילה שאלו את הרב אם מותר להם לסכם עם כל היהודיים שלא יקנו חודשיים דגים עד שהגויים יאלצו להוריד את המחיר או שאין להם היתר לבטל מצוות עונג שבת אף שהדבר כרוך בהוצאות מרובות, והשיב להם הרב ע"פ המבואר בסוגייתנו שרשב"ג היקל לנשים אף מדין תורה כשיש יוקר המחירים, אם כן גם בקניית דגים שמחירים יקר אפשר להקל ולא לקנות עד שירדו המחירים, ואף שיש מצווה לענג את השבת אפשר לענג אותה במאכלים אחרים שאין מחירים יקר. וישנה מחלוקת בפוסקים הובאו בבאר היטב סימן רמב' מהי ההגדרה של מחירי יקר שאז צריך לעשות תקנה שלא יקנו, שיש הסוברים כשהוסיפו יותר משליש מהמחיר הקודם, ויש שפסקו שאף על עליית המחירים בפחות משליש ראוי לתקן, כיוון שישנם עניים ומעוטי יכולת שאינם יכולים לעמוד אף בזה, ומי יתן ואף בדורנו שרמת המחיה היא בלתי נתפסת והיוקר יאמיר ומצרים בסיסים כגון בשר ועופות נמכרים ביוקר רב ואנשים רבים אין הפרוטה מצויה בכיסם, וראוי שמהיגי הקהלה יתנו דעתם לבוא ולתקן ולהוזיל לתועלת הציבור.

שבת שלום!!

המעוניין לרכוש את הדיסק אונקי על כל מסכתות הש"ס הדף היומי ושיעורים בהלכה יצור קשר 0527630352 כמו כן לשמיעת קו הדף היומי העולמי 24 שעות ביממה 055-9302663

הוא צדיק גמור, וזה דבר ידוע ומפורסם בציבור. וכשהגיעו לראיון לו התברר, שהוא החפץ חיים ולא אחר. ומיד הגיע לבקש את סליחתו, ואמר לו החפץ חיים שהוא למד בזכותו, שאסור לאדם על עצמו לדבר, דיבורים אסורים ליד החבר. אך כתב בחוט שני (שם) על זה הסיפור, דבר שלכולם הוא פשוט וברור. שרק אם השומע לא ידע שעל עצמו מדבר, יש בזה איסור כמו שמיעת שווא על החבר. וכך כותב רבי חיים קנייבסקי זכר צדיק וקדוש לברכה (שם), וכך למעשה נפסקה ההלכה.

ניתן לשמוע היוק קצר (ברכה והצ"י) מדי יום ביומו בהלכות שמירת הלשון, בטל: 069-2222-077 שלושה 3 ואחר כך הקש 1. כמו כן ניתן לקבל חומר (מיוחד) לזיכוי הרבים בשמירת הלשון בטל: 052-768-3816.

המסעדה
מסעדת חסד מחלקת ארחה חמה למסוטי יכולת כל תרומה עליכם מנילה את כמות הנאות בנסעדת החסד, תנו לנו את האפשרות להאכיל עוד ילד רעב

לתרומות ח"יגו: 03-8000770

ניתן להזמין לשיעורי תורה / אזכרה ברחבי הארץ רבנים מכולל "יביע אומר" 03-8000770

בתרומה של 250 ש"ח אתם שותפים בהפצת העלון ב: 20,000 עותקים

נר תמיד לע"נ ר' מנשה בן רחל ז"ל ולע"נ שושנה מהין בת זיוה ע"ה